ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദ്വാദശസ്കന്ധേ ഏകാദശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദ്വാദശസ്കന്ധേ ഏകാദശോഽധ്യായഃ ॥

ശൗനക ഉവാച
അഥേമമർഥം പൃച്ഛാമോ ഭവന്തം ബഹുവിത്തമം।
സമസ്തതന്ത്രരാദ്ധാന്തേ ഭവാൻ ഭാഗവതതത്ത്വവിത് ॥ **1** ॥

താന്ത്രികാഃ പരിചർയായാം കേവലസ്യ ശ്രിയഃ പതേഃ।
അംഗോപാംഗായുധാകൽപം കൽപയന്തി യഥാ ച യൈഃ ॥ **2** ॥

തന്നോ വർണയ ഭദ്രം തേ ക്രിയായോഗം ബുഭുത്സതാം।
യേന ക്രിയാനൈപുണേന മർത്യോ യായാദമർത്യതാം ॥ **3** ॥

സൂത ഉവാച
നമസ്കൃത്യ ഗുരൂൻ വക്ഷ്യേ വിഭൂതീർവൈഷ്ണവീരപി।
യാഃ പ്രോക്താ വേദതന്ത്രാഭ്യാമാചാർയൈഃ പദ്മജാദിഭിഃ ॥ **4** ॥

മായാദ്യൈർനവഭിസ്തത്ത്വൈഃ സ വികാരമയോ വിരാട്।
നിർമിതോ ദൃശ്യതേ യത്ര സചിത്കേ ഭുവനത്രയം ॥ **5** ॥

ഏതദ് വൈ പൗരുഷം രൂപം
ഭൂഃ പാദൗ ദ്യൗഃ ശിരോ നഭഃ।
നാഭിഃ സൂർയോഽക്ഷിണീ നാസേ
വായുഃ കർണൗ ദിശഃ പ്രഭോ ॥ **6** ॥

പ്രജാപതിഃ പ്രജനനമപാനോ മൃത്യുരീശിതുഃ।
തദ്ബാഹവോ ലോകപാലാ മനശ്ചന്ദ്രോ ഭ്രുവൗ യമഃ ॥ **7** ॥

ലജ്ജോത്തരോഽധരോ ലോഭോ
ദന്താ ജ്യോത്സ്നാ സ്മയോ ഭ്രമഃ।
രോമാണി ഭൂരുഹാ ഭൂമ്നോ
മേഘാഃ പുരുഷമൂർധജാഃ ॥ **8** ॥

യാവാനയം വൈ പുരുഷോ യാവത്യാ സംസ്ഥയാ മിതഃ।
താവാനസാവപി മഹാപുരുഷോ ലോകസംസ്ഥയാ ॥ **9** ॥

കൗസ്തുഭവ്യപദേശേന സ്വാത്മജ്യോതിർബിഭർത്യജഃ।
തത്പ്രഭാ വ്യാപിനീ സാക്ഷാത് ശ്രീവത്സമുരസാ വിഭുഃ ॥ **10** ॥

സ്വമായാം വനമാലാഖ്യാം നാനാഗുണമയീം ദധത്।
വാസശ്ഛന്ദോമയം പീതം ബ്രഹ്മസൂത്രം ത്രിവൃത് സ്വരം ॥ **11** ॥

ബിഭർതി സാംഖ്യം യോഗം ച ദേവോ മകരകുണ്ഡലേ।
മൗലിം പദം പാരമേഷ്ഠ്യം സർവലോകാഭയങ്കരം ॥ **12** ॥

അവ്യാകൃതമനന്താഖ്യമാസനം യദധിഷ്ഠിതഃ।
ധർമജ്ഞാനാദിഭിർയുക്തം സത്ത്വം പദ്മമിഹോച്യതേ ॥ **13** ॥

ഓജഃസഹോബലയുതം മുഖ്യതത്ത്വം ഗദാം ദധത്।
അപാം തത്ത്വം ദരവരം തേജസ്തത്ത്വം സുദർശനം ॥ **14** ॥

നഭോനിഭം നഭസ്തത്ത്വമസിം ചർമ തമോമയം।
കാലരൂപം ധനുഃ ശാർംഗം തഥാ കർമമയേഷുധിം ॥ **15** ॥

ഇന്ദ്രിയാണി ശരാനാഹുരാകൂതീരസ്യ സ്യന്ദനം।
തൻമാത്രാൺയസ്യാഭിവ്യക്തിം മുദ്രയാർഥക്രിയാത്മതാം ॥ **16** ॥

മണ്ഡലം ദേവയജനം ദീക്ഷാ സംസ്കാര ആത്മനഃ।
പരിചർയാ ഭഗവത ആത്മനോ ദുരിതക്ഷയഃ ॥ **17** ॥

ഭഗവാൻ ഭഗശബ്ദാർഥം ലീലാകമലമുദ്വഹൻ।
ധർമം യശശ്ച ഭഗവാംശ്ഛാമരവ്യജനേഽഭജത് ॥ **18** ॥

ആതപത്രം തു വൈകുംഠം ദ്വിജാ ധാമാകുതോഭയം।
ത്രിവൃദ്വേദഃ സുപർണാഖ്യോ യജ്ഞം വഹതി പൂരുഷം ॥ **19** ॥

അനപായിനീ ഭഗവതീ ശ്രീഃ സാക്ഷാദാത്മനോ ഹരേഃ।
വിഷ്വക്സേനസ്തന്ത്രമൂർതിർവിദിതഃ പാർഷദാധിപഃ।
നന്ദാദയോഽഷ്ടൗ ദ്വാഃസ്ഥാശ്ച തേഽണിമാദ്യാ ഹരേർഗുണാഃ ॥ **20** ॥

വാസുദേവഃ സങ്കർഷണഃ പ്രദ്യുമ്നഃ പുരുഷഃ സ്വയം।
അനിരുദ്ധ ഇതി ബ്രഹ്മൻ മൂർതിവ്യൂഹോഽഭിധീയതേ ॥ **21** ॥

സ വിശ്വസ്തൈജസഃ പ്രാജ്ഞസ്തുരീയ ഇതി വൃത്തിഭിഃ।
അർഥേന്ദ്രിയാശയജ്ഞാനൈർഭഗവാൻ പരിഭാവ്യതേ ॥ **22** ॥

അംഗോപാംഗായുധാകൽപൈർഭഗവാംസ്തച്ചതുഷ്ടയം।
ബിഭർതി സ്മ ചതുർമൂർതിർഭഗവാൻ ഹരിരീശ്വരഃ ॥ **23** ॥

ദ്വിജഋഷഭ സ ഏഷ ബ്രഹ്മയോനിഃ സ്വയന്ദൃക്
സ്വമഹിമപരിപൂർണോ മായയാ ച സ്വയൈതത്।
സൃജതി ഹരതി പാതീത്യാഖ്യയാനാവൃതാക്ഷോ
വിവൃത ഇവ നിരുക്തസ്തത്പരൈരാത്മലഭ്യഃ ॥ **24** ॥

ശ്രീകൃഷ്ണ കൃഷ്ണസഖ വൃഷ്ണ്യൃഷഭാവനിധ്രു -
ഗ്രാജൻയവംശദഹനാനപവർഗവീർയ।
ഗോവിന്ദ ഗോപവനിതാവ്രജഭൃത്യഗീത -
തീർഥശ്രവഃ ശ്രവണമംഗല പാഹി ഭൃത്യാൻ ॥ **25** ॥

യ ഇദം കൽയ ഉത്ഥായ മഹാപുരുഷലക്ഷണം।
തച്ചിത്തഃ പ്രയതോ ജപ്ത്വാ ബ്രഹ്മ വേദ ഗുഹാശയം ॥ **26** ॥

ശൗനക ഉവാച
ശുകോ യദാഹ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുരാതായ ശൃണ്വതേ।
സൗരോ ഗണോ മാസി മാസി നാനാ വസതി സപ്തകഃ ॥ **27** ॥

തേഷാം നാമാനി കർമാണി സംയുക്തനാമധീശ്വരൈഃ।
ബ്രൂഹി നഃ ശ്രദ്ദധാനാനാം വ്യൂഹം സൂർയാത്മനോ ഹരേഃ ॥ **28** ॥

സൂത ഉവാച
അനാദ്യവിദ്യയാ വിഷ്ണോരാത്മനഃ സർവദേഹിനാം।
നിർമിതോ ലോകതന്ത്രോഽയം ലോകേഷു പരിവർതതേ ॥ **29** ॥

ഏക ഏവ ഹി ലോകാനാം സൂർയ ആത്മാഽഽദികൃദ്ധരിഃ।
സർവവേദക്രിയാമൂലമൃഷിഭിർബഹുധോദിതഃ ॥ **30** ॥

കാലോ ദേശഃ ക്രിയാ കർതാ കരണം കാർയമാഗമഃ।
ദ്രവ്യം ഫലമിതി ബ്രഹ്മൻ നവധോക്തോഽജയാ ഹരിഃ ॥ **31** ॥

മധ്വാദിഷു ദ്വാദശസു ഭഗവാൻ കാലരൂപധൃക്।
ലോകതന്ത്രായ ചരതി പൃഥഗ്ദ്വാദശഭിർഗണൈഃ ॥ **32** ॥

ധാതാ കൃതസ്ഥലീ ഹേതിർവാസുകീ രഥകൃൻമുനേ।
പുലസ്ത്യസ്തുംബുരുരിതി മധുമാസം നയന്ത്യമീ ॥ **33** ॥

അർയമാ പുലഹോഽഥൗജാഃ പ്രഹേതിഃ പുഞ്ജികസ്ഥലീ।
നാരദഃ കച്ഛനീരശ്ച നയന്ത്യേതേ സ്മ മാധവം ॥ **34** ॥

മിത്രോഽത്രിഃ പൗരുഷേയോഽഥ തക്ഷകോ മേനകാ ഹഹാഃ।
രഥസ്വന ഇതി ഹ്യേതേ ശുക്രമാസം നയന്ത്യമീ ॥ **35** ॥

വസിഷ്ഠോ വരുണോ രംഭാ സഹജന്യസ്തഥാ ഹുഹൂഃ।
ശുക്രശ്ചിത്രസ്വനശ്ചൈവ ശുചിമാസം നയന്ത്യമീ ॥ **36** ॥

ഇന്ദ്രോ വിശ്വാവസുഃ ശ്രോതാ ഏലാപത്രസ്തഥാംഗിരാഃ।
പ്രമ്ലോചാ രാക്ഷസോ വർയോ നഭോമാസം നയന്ത്യമീ ॥ **37** ॥

വിവസ്വാനുഗ്രസേനശ്ച വ്യാഘ്ര ആസാരണോ ഭൃഗുഃ।
അനുമ്ലോചാ ശംഖപാലോ നഭസ്യാഖ്യം നയന്ത്യമീ ॥ **38** ॥

പൂഷാ ധനഞ്ജയോ വാതഃ സുഷേണഃ സുരുചിസ്തഥാ।
ഘൃതാചീ ഗൗതമശ്ചേതി തപോമാസം നയന്ത്യമീ ॥ **39** ॥

ക്രതുർവർചാ ഭരദ്വാജഃ പർജന്യഃ സേനജിത്തഥാ।
വിശ്വ ഐരാവതശ്ചൈവ തപസ്യാഖ്യം നയന്ത്യമീ ॥ **40** ॥

അഥാംശുഃ കശ്യപസ്താർക്ഷ്യ ഋതസേനസ്തഥോർവശീ।
വിദ്യുച്ഛത്രുർമഹാശംഖഃ സഹോമാസം നയന്ത്യമീ ॥ **41** ॥

ഭഗഃ സ്ഫൂർജോഽരിഷ്ടനേമിരൂർണ ആയുശ്ച പഞ്ചമഃ।
കർകോടകഃ പൂർവചിത്തിഃ പുഷ്യമാസം നയന്ത്യമീ ॥ **42** ॥

ത്വഷ്ടാ ഋചീകതനയഃ കംബലശ്ച തിലോത്തമാ।
ബ്രഹ്മാപേതോഽഥ ശതജിദ് ധൃതരാഷ്ട്ര ഇഷംഭരാഃ ॥ **43** ॥

വിഷ്ണുരശ്വതരോ രംഭാ സൂർയവർചാശ്ച സത്യജിത്।
വിശ്വാമിത്രോ മഖാപേത ഊർജമാസം നയന്ത്യമീ ॥ **44** ॥

ഏതാ ഭഗവതോ വിഷ്ണോരാദിത്യസ്യ വിഭൂതയഃ।
സ്മരതാം സന്ധ്യയോർന്നൃണാം ഹരന്ത്യംഹോ ദിനേ ദിനേ ॥ **45** ॥

ദ്വാദശസ്വപി മാസേഷു ദേവോഽസൗ ഷഡ്ഭിരസ്യ വൈ।
ചരൻ സമന്താത്തനുതേ പരത്രേഹ ച സൻമതിം ॥ **46** ॥

സാമർഗ്യജുർഭിസ്തൽലിംഗൈരൃഷയഃ സംസ്തുവന്ത്യമും ।
ഗന്ധർവാസ്തം പ്രഗായന്തി നൃത്യന്ത്യപ്സരസോഽഗ്രതഃ ॥ **47** ॥

ഉന്നഹ്യന്തി രഥം നാഗാ ഗ്രാമണ്യോ രഥയോജകാഃ ।
ചോദയന്തി രഥം പൃഷ്ഠേ നൈരൃതാ ബലശാലിനഃ ॥ **48** ॥

വാലഖില്യാഃ സഹസ്രാണി ഷഷ്ടിർബ്രഹ്മർഷയോഽമലാഃ ।
പുരതോഽഭിമുഖം യാന്തി സ്തുവന്തി സ്തുതിഭിർവിഭും ॥ **49** ॥

ഏവം ഹ്യനാദിനിധനോ ഭഗവാൻ ഹരിരീശ്വരഃ ।
കൽപേ കൽപേ സ്വമാത്മാനം വ്യൂഹ്യ ലോകാനവത്യജഃ ॥ **50** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ദ്വാദശസ്കന്ധേ ആദിത്യവ്യൂഹവിവരണം നാമ ഏകാദശോഽധ്യായഃ ॥